

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2, an 3 cor.

Pentru România pe an 15 lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri foarte moderate

Abonamente și insertiuni se plătesc înainte

Apare în fiecare Sâmbătă.

SINCER

Uite-așa!

Să ne clarificăm odată. Să ne desbărăm pe-un moment și de întreg nebasatul orgoliu național și de toate laudele, pe cari, motivate, nemotivate, ni-le-am adus de atâtea-ori unii altora, și pe cari spunându-le, le-am mințit, ear spunându-ni-le, le-am crezut și pentru cari ne ținem cu toții lucru mare și 'n butul cărora totuși nu facem nici unii nimica.

Haid' să ne recunoaștem odată sincer greșeala? nu, crima, pe care am comis-o și față de noi înșine și față de neamul întreg: îmbătându-ne și pe noi și neamul întreg cu fraze numai și cu vorbe, cu proteste energice și cu paradări fără rost.

Suntem nu numai de compătimit, dar ridicoli de-a binele. Să mă iertați, dar nu mai pot să tac. Și i-o spun verde ficăruia în față și mi-o spun și mie însumi:

De câte-ori m'am gândit și meditez asupra politicii noastre actuale, de-o vreme încoace mi-a venit totdeauna, fără voe, aminte povestea țiganului.

Li dase cineva o bătaie strașnică. Haid' țiganul văerându-se la fiu-so: Aoleo, taică, mă bătură Românii!

Cine?! Unde?! Cum?! Întrebă fecioru-so țănoș. Unde-i, să-i mânănc ursita!

Și s'au dus apoi amândoi la birt: Noa las' că-i arăt eu! Și nu mi-se răsti odată fecioru țiganului de se cutremură întreagă crîșma: Mă, care-a cutezat să lovească pe tata?!

Eu, îi răspunse așezat un Român. Tu?! Aoleo fiară nelegiuită.

Noa ean cutează, să mai dai odată! Și-i mai șterse Românul o drăguță de palmă, de-i țiuiau urechile Uiuu! că te mânănc fără zile. Ean mai dă odată și 'n mine, să te ved.

Și ț-i-l mai plesni odată Românul și pe feciorul țiganului, de-i întoarse o talcă.

«Aoleo, taică! Haid', că cu aștia ved că nu-i de stat la ponosuri!»

Și ce credeți, mă rog, că noi o facem doară mai bine?!

Nici decum!

Bietul popor asuprit, bătut, nedreptățit, scuiat, batjocurit, chinuit pe toate cărările, la tot pasul, vine de ni-se plânge nouă, fiilor lui cărturari, învățați, iscușiți, cari ne ținem lucru mare, țănoși și cari suntem totdeauna cu fraza binelui obștei pe buze. Și-apoi lasă tărăboiul, ce-l facem noi în urmă și protestele energice și manifestările înaintea întregii Europe și jur și paradările toate și vorbele goale

și 'n urmă ne pitim apoi și noi, care de care: «Haid' taică, doar cu aștia vezi, că nu-i de stat la ponosuri!»

Și-apoi să nu ne sară sângele tot în obraz și să nu roșim și să ni-se răsvrătească toată liniștea din suflet și toată rușinea și toată mânia și să fim încă și mai departe tot slugi netrebnice și cap aplecat?!

«Haid' taică, dor cu aștia vezi, că nu-i de stat la ponosuri!»

Nu! Dar e de stat la harță, ori la luptă dreaptă, după-cum le e și lor cugetul, drept sau viclean.

Noi însă facem pasivitate. Și făurim fraze și paradăm cu vorbe și ne lăudăm unii pe alții și — nu ne e rușine.

Pasivitate?! Auzi tu acolo. S'a mâniaț vâcarul pe sat. D'apoi cine suntem noi?! Să mă iertați, dar suntem ridicoli.

Înțeleg. Să se mânia roata pe car și carul să nu mai poată merge. Dar noi roată suntem la car?! Fost-am vre-odată?! A cincia! Ori n'am fost noi de 2000 de ani numai noroiul cutropit de roatele atâtor cară, ale atâtor popoare?! Noroiul numai asvrlit sub copitele atâtor cai și atâtor măgari ai popoarelor fără de număr, cari veacuri dearîndul ne-au supt, ne-au bătut, ne-au scuiat, ne-au necinstit, lovindu-ne față cu palmile și — ne-au desprețuit.

Fost-am noi vre-odată factor dătător de ton în țara aceasta?! Factor, care substrăgându-se trebilor țării, să i-se simtă lipsa, ear cărmuirea țării să se împedecă și să pretindă apoi înșasi, imperative necesara reactivare, recunoașterea, lățirea drepturilor noastre?!

N'am fost. Nu! Dar ne-am vârsat sângele pentru patria aceasta și-i plătim dări și-i lucrăm pământul și-i stîrpinim mlăștinile și le facem pământ roditor și-i dăm soldați și ni-e drag fiecare colț de pământ din ea, căci în el ni-s îngropați strămoșii și el ne-a crescut și el ne-a văzut și lacrimile și bucuria. Și suntem oameni. Suntem fiii unui neam, care nu numai drept, ci datorință are, să trăiască, să prospereze și să se bucure. Și suntem trei milioane!

Ca indivizi putem să stăm cu mâinile 'n sln, bucurându-ne de efemelele clipe ale zilei de azi, dar ca fii, ce ne girăm, ai poporului român, n'o putem face. Căci, ca atari nu suntem numai noi de noi, cu bucuria ori miseria vremelnică de ieri și de azi și de mâine, ci în noi e și trecutul întreg și viitorul poporului nostru și amintirea strămoșilor și țericirea nepoților.

Și ca atari, avem datorință: să luptăm, să trudim, să muncim, fără preget și fără odichnă și să ne jertfim.

Și dacă n'avem arme, să ni-le

făurim și dacă n'avem drepturi, să ni-le câștigăm și să ni-le smulgem din mâinile celor-ce ni-le-au răpit, sau a celor-ce nu voesc să ni-le redea și să intrăm acolo, la ei în casă, în casa țerii, în casa noastră și de acolo să ni-le luăm, ori de acolo, de unde le vom găsi și de unde le vom putea! Căci titlu de drept avem: suntem oameni și vrem și trebuie să trăim!

Trebuie! Și cu mâinile în sin nu-i iertat să stăm. E crimă. Ear crima aceasta e multiplă când o mai și ascundem, momindu-ne unii pe alții, după perdele de fraze deșerte și de vorbe bine sunătoare — paravan slăbiciunii, ori nemerniciei noastre.

Haid' să se aleagă odată: suntem vrednici de traiu și atunci să trăim, ori suntem nevrednici și atunci... Am zis-o.

Videant consules!

Dr. Victor Bontescu.

Unele-altele.

Statuă, vitejei române!

Publicul român din loc e și prin aceasta de nou învitat a participa la marele concert militar ce se dă Duminecă în 25 Ian. c. în sala dela „Transilvania” — din al cărui venit curat și alte contribuiri, se va ridica în curtea casarmei din loc o statuă, un monument întru amintirea bravilor soldați ai regimentului căzuți biruitori în cruntul războiu din 1866.

Va fi în felul său această statuă o statuă ridicată vitejei fiilor poporului românesc, cari formau regimentul și cari în luptele lor la Biscupitz, Königgrätz și Blumenau, au bătut crunt pe dușman. Navale de călăreți, erau respinse cu baioneta, cu un sublim dispreț de moarte!

Acestor viteji ai regimentului nostru de casă, se va ridica statuă din vorbă, — și noi atrași ne simțim de inimile noastre a sprîgini ridicarea ei!

N'aduc ani, ce-adouce clasol!

Ani de zile se bătură politici unguri în pept, că se rup economiceste de Austria, că yreau „neatinare deplină”. Iar când fu la adecă, când bătă ciasul cel greu în Germania și Austriei nu slăbeau din condițiile lor, ci mai bucuros li lăsau pe Unguri să se desfacă dară, să fie „neatinători” — se închină Széll naintea lui Körber și zise: Fie dar și așa. Tot ne e mai bine sub aripile voastre, chiar și când ciupiți ceva nou de pe pielea noastră, decât să fim lăsați de noi! Asupra acestui fapt foile ungurești se tânguesc astfel:

„Dimineață tristă s'a revărsat peste noi în ziua de Anul-Noul. Până în minutul din urmă a ciasului al doisprezecelea, a decurs lupta între reprezentanții celor două state; și dacă Széll ar fi încheiat un pact cu ceva mai bun decum fusese cel propus de Bánffy, asta numai atâta înșamnă, că națiunii (ungare, Ungariei) împinse pe prăpastie, li mai dau o pilulă două de medicină ușurătoare...” — „Guvernul austriac a

făcut cunoscut cuprinsul noului pact, scoțând la iveală, că pretensiunile austriace au biruit pe toată linia, și că față de stările din trecut, Austria nu a îngăduit nimic nou Ungariei”. (M. Sz.)

„După acestea să cumpenim valoarea pactului încât ne privește pe noi: Bucuria cu care Austria a primit pactul, de sigur nu se va întâlni la noi cu asemenea bucurie! Singură conștiința, că industria austriacă poate domina și mai departe, pe lângă vama stabilită, ne întărește în credința, că Ungaria nu mai tot face la planuri, dar acelea toate se risipesc ca fumul, câtă vreme Austria e chemată a le judeca pe acelea...” (Sz.)

Și altele mai altfel. Nici unele însă nu mărturisesc că de ce se întâmplă asta astfel? Iaca de ce: Politicilor unguri le trebuie timp și mână liberă să faeă în cele ale maghiarisării ce vreau aici acasă, ear pentru a le da această slobozenie, Austria, ca și alte state vecine, le storc supunere aproape oarbă acolo, unde interesele adevărate ale țerii întregi, cer dela ei a nu îngădui nimic!

Iar urma-urmelor va fi: umilire cu mari perdede economice, față de cei din afară, și un fiasco ridicol și trist în lăuntru, față de popoarele nemaghiare, în ce privește maghiarisarea lor!

Eludare.

Bravi între bravele popoare apăsate și prigonițe, sunt Irlandezii, popor supus stăpânirii puternicilor Englezi. Din istoria lor cea plină de eroice și istețe episoade, să vestește mai nou următoarea instructivă întâmplare:

În orașul North-Galvay, Irlandezii vestiseră zilele acestea o adunare populară. Poliția engleză însă a oprit ținerea ei. D'odată iată sosește la poliție o veste secretă, spunându-i că mai multe sute de irlandezi s'au adunat în o pădure la o depărtare însemnată de oraș și țin acolo adunarea! Repede încălăcară pe cai o mulțime de poliști și plecară la fața locului! În oraș nu rămănsese mai nimeni pentru paza ordinii. Ajunși în pădure, poliștii au găsit în adevăr acolo niște oameni, dar aceștia lucrău, la lumină de facle, la tăiatul lemnelor! Aprinși de mânie poliștii s'au întors în oraș, unde aflară că în timpul când alergau ei prin pădure, adunarea se ținuse!

Statul comunal s'a întrunit în ședință să vadă ce e de făcut față cu asemenea bățjocorie a poruncilor polițienești. Abia terminase ședința, când se aduse vestea, că în hotarul orașului se ține o altă adunare, pe vârful unei coline. Poliția călare voia să meargă repede la fața locului. Când să treacă însă pe strada ce duce la colină, caii nu mai puteau merge, căci strada era acoperită de cuie ascuțite! Poliștii să întorc necăjiți și cu caii sângerăți, și fac un ocol mare, ca să ajungă la fața locului! Când au ajuns aolo, nici vorbă de vre-o adunare.

În lipsa lor însă, se ținuse într-adevăr în oraș și o altă adunare de cele oprite de poliție!

Asta e istoria faptului. Toate popoarele apăsate de stăpânirile străine nu pot de cât să admire și să aplauzeze pe isteții Irlandezi, cari vîzînd că poliția străină și dușmană le oprește ori-ce întrunire, ori-ce sfătuire a cărturarilor lor cu poporul, își bat joc de poliție, își caută chip și modru, ca totuși să se poată consfătuți în treburile lor, ori vreau puternicii alici ori nu

vreau! Și lumea îi aplaudează! Aceștia sunt adevărații luptători pentru voia și dreptul poporului!

Ear pe noi, cari am atins în coloanele foii „Libertatea” ideea, că și partidul nostru național român e dator a încerca tot ce mintea și inima lui cea bună îl va sfătui, ca în ciuda ordinațiilor volnice, englezești, ale lui Hieronimy, să găsim chipul și modul de a pune totuși în mișcare partidul nostru național, — pe noi ne iau în deșert colegii dela ziarele noastre naționale, și ne bănuiesc a nu mai fi, pentru asta, așa de buni naționaliști, ca ei!... O sancta!...

Pe Irlandezi îi aplaudează lumea pentru mișcările lor îndrăznețe, căci chiar trecînd peste ordinațiile polițiale, sau pe sub ele sau pe lângă ele — ei nu comit «crimă» de nesupunerea legilor, ci la nesupunere li împinge nedreptatea celor-ce le impun ordinațiuni vexătoare!

Dar pe noi, care de atâtea ani ne «supunem» cu «înțelepciune» și cu temere de piele, la ordinațiile lui Hieronimy, — cine ne mai aplaudează?

Progres economic.

Încredințată lumea despre faptul, că înălțarea spirituală a popoarelor, reclamă întâiu base materiale sănătoase, — zilele noastre, de pace în afară, se caracterizează prin o încordată muncă la basele economice a popoarelor, în toate statele.

Strălucită e pilda pe care ni-o prezintă în privința asta înfloritorul regat român. Pe lângă lucrarea economică în alte privințe în sinul poporului, în anii din urmă au început să înființeze prin sute bănci populare, ca unele cari adună capital și fac învîrtire de bani în comună, lăsând foloasele lor tot aci și mai ales dând îndemn viu și simțit, de cruțare, poporului. Despre aceste bănci sătești cetim în „Voința Națională”:

În anul trecut 1902, funcționau în toată țara un număr de 700 bănci populare cu 59.844 membri și cu un capital de 4.250.600 lei.

În 1901 erau numai 256 bănci, cu 20.604 membri și 2.346.046 lei capital.

Prin urmare în anul 1902 s'au înființat 444 de bănci noi, cu un capital de 1.904.554 lei.

Frumoase semne de progres economic, care trage după sine și înaintarea spirituală!

Ruinătorii poporului.

În congregația comitatului Hunedoarei dela 24 Octomvrie a. tr. comitetul permanent comitatens a venit cu propunerea, ca să se dea solgăbiraelor dreptul a pedepsi pe oameni pentru prevaricații de păduri, nu numai pentru pagube până la 60 cor., ci până la 200. Și se aduceau nainte motive de «morală». Ziceau că prevaricațiile în preț de peste 60 cor. azi le judecă judecătoria cercuală și acolo prea se trăgăna mult lucrul, pe când la solgăbirații îndată citează și judecă pe oameni și pedeapsa venită repede după vina omului, are efect mai mare asupra lui, și astfel poate înriuri în bine asupra «moralei» poporului..

Îndeosebi dl vicișpan Ladislau Mara se arată tare «mișcat» de starea morală a poporului... «Faptul — zicea — că prevaricațiile de păduri și de hotar sunt parcă tot mai multe în ciuda tuturor pedepselor ce se dictează, mă fac să deduc, că poporul comitatului nostru scapătă tot mai mult în fon-

dul seu moral... Un semn trist acesta și noi avem datorința a cerca prin mijloacele ce ne stau la îndemână, ca să oprim cât putem scufundarea mai încolo a poporului în această privință. »

Așa vorbea dl vicecomite și congregația a primit propunerea de urcare a cifrei până la care se judece «repede» solgăbirimile, căci mulți luau de sincere tâlcuirile dlui vicișpan, și credeau că poate să fie o armă cel puțin în parte bună, arma aleasă pentru o luptă contra scăpării «morale» a poporului...

Noi ne-am arătat părerea asupra acestui fel de raționare, în articolul «Mijloace de îndreptare fals alese» din Nr. 47 al «Libertății» din a. tr.

Iar știrea ce o publică în numărul nostru trecut la «Mai nou», ne-a spulberat din suflet și cea din urmă sfirmitură de credință, că dl vicecomite ar fi fost macar de bună credință când se arăta îngrijat de «morală» poporului și alegerea mijloacelor de îndreptare a aceleia!

Ași! Nici idee de durere pentru moralul acestui popor! Din contră, suntem azi și mai siguri, ca până aci, că prin toate dispozițiile și măsurile după cari se întinde, nu urmărește alta, decât tot mai marea demoralizare și ruinare a poporului nostru.

Sau ce alta să crezi, când vezi că un funcționar, protopretorul unui cerc, imitând pe alții din alte părți, dă ordin prin care vrea să slujască într'adevăr cel puțin un moment înlăturarea imoralului obiceiului al poporului de a petrece în crășme, și anume pe vremea slujbelor d-zeești în biserică, și zice că în vremea asta crășmele se stee închise și oamenii să meargă la biserică, nu la crășmă, — ordin care în alte părți de țară e admis și ținut, — și vicișpanul comitatului nostru îl nimicește, zicând, prin asta nenorocitului popor: Ba nu! Nu face tu cum acest protopretor voia să ți poruncească, să mergi adevărat în Dumineci și sârbători la biserică, ci du-te numai la crășmă, varsă-ți chiar și în aceste zile creșterii în punga crășmarilor (mai toți jidani și spioni ai maghiarisatorilor!), risipește și te sărăcește, că scopurilor mele

politice asta îmi convine, nu aceea ca tu, popor român, să te înalți ca moral și ca bunăstare! Taci și bea, și după-ce nu mai ai nici o para, pleacă cu capul amețit și-ți «adu» și lemne din pădure, de unde n'ai, și gornicul te va aduce la organele mele și acelea îți vor croi pedepse «repezi» cari cât mai repede să te lase cu bețul de cerșitor numai, în mână, — ear eu, vicișpanul vostru, voiu ținea în congregație vorbiri sentimentale despre decadența morală a ta, poporule din comitat, și gagăuții vor crede în sinceritatea vorbelor mele și mă vor aplauda!...

Intre astfel de împrejurări și cu astfel de ținută, dl vicișpan și ceilalți stilpi ai administrației noastre publice, nu vă mai dați cel puțin aerul de ocrotitori și îngrijați pentru «morală» nenorocitului popor pe a cărui spate v'a cocotat o soarte vitregă, căci în fapt sunteți cei mai primejdioși ruinatori ai lui, cu scop, cu negru scop!

„Revista Bistriței“.

În locul „Revistei Ilustrate“, care împlinind anul al cincilea de existență, a încetat de a mai apărea, se tipărește în Bistrița, cu începerea anului acestuia ziarul „Revista Bistriței“, care apare în fiecare Sâmbătă, și are scopul de a forma mijlocul de concentrare și înțelegere pentru Românii din com. Bistrița-Năsăud. De aceea, va urmări cu deosebită atenție afacerile cari privesc pe Românii din acest comitat, stăruind, ca fruntașii din acele părți de țară „să se intereseze de afacerile obștești în comune, în cercurile administrative și în comitat, să se intereseze de afacerile bisericesti, școlare și mai ales de cele economice“. Proprietar-șef al noului organ de publicitate e domnul Dr. Victor Onișor, ear redactor responsabil dl G. M. Ungurean.

Zile lungi și succes deservit noului confrate!

Din pildele altora.

În satul Etoy din Elveția a murit de curând un țeran cu stare bună, mic neguțător sătesc, care însă nu știa nici ceti nici scrie. Atâta de mult a simțit el lipsa cetitului și scrisului în viața sa, că la moarte ce i-a venit lui prin minte? A lăsat cea mai mare

parte a averii sale, la comună, cu îndrumarea, că din cele 600 de franci venit pe an, cât aduce lăsamântul său, să se dea în fiecare an la 2 copii câte 300 de franci cinstite la examen, și anume la acei doi copii din școală, cari vor fi în stare a scrie fără nici o greșală, aceea ce oare-cine le va dicta din gură!

Minunată idee! Își poate oricine închipui cu câtă străduință să pun pe învățatul scrisului și firește și a cetitului, copiii dela școala din Etoy, străduindu-se a ajunge ei la frumoasele premii! Lucrul acesta face mai mult ca dacă cu acei bani s'ar mai fi adus un învățător la școală. Aci în scurtă vreme vei găsi copii de școală scriind mai fără greșeli, ca unii... învățători tolerați de pe aiurea.

Știri politice

Steaua Muntenegrului se ridică. Principele piticului principat își mărită două fete la două curți înalte domnitore, una la curtea rusească, alta la cea italiană. Ceasta din urmă e azi Regina Italiei: Pe fiul Mirco, îl însură luând o fată din o familie înaltă sârbească, familie chiar pretendentă la tron.

Acum, că Regele Alexandru luă pe stearpa lui dragă Draga, și va rămânea fără următor direct la tron, frații încă nu mai are, — se scrie că ministrul rusec Lambsdorff când fu de curând și prin Serbia, a recomandat Regelui sârbesc să-și iee de moștenitor pe Mirco muntenegreanul. Și Regele se se fi învoit.

Și până să ajungă însă domn al Serbiei, principele muntenegrean Mirco, are să urce pe o treaptă de domnie mijlocie: e vorba anume, că Rusia, spriginită de Italia și poate și de alte state, se ceară Turciei să dea Macedoniei un fel de neatîrnare, guvernare de sine și ca guvernator al Macedoniei atât Rusia, cât și Italia cer pe principele Mirco.

În felul acesta se pregătește tot mai mult terenul pentru arangearea marelui stat slav în Balcani. Ca mâne Serbia va fi în frunte cu un Rege domn și al Macedoniei și al Muntenegrului, și va fi numai chestie de timp până să va alipi și Bulgaria la acest stat, și visul de aur slav în Balcani va fi întrupat! Și Rusia până atunci nu se astâmpără. Ea tace și face!

«Clacă de secere». Fratele cel sărac, care făcea și el parte tot din cele șapte sate, se întemplantă că nu era acasă. Tocmai în prânzul cel mare, când se întoarse acasă, îi spuse nevasta că tot norodul a plecat la «clacă de secere» cu musica în frunte; acesta nu mai putu de necaz, că n'a putut să se ducă odată cu lumea să-și facă datoria câtră boer. Apoi își luă secerea și plecă în grabă spre lanul boeresc, începând a secera în capul celalalt.

Soarele fiind la amiază, deodată musica începă a cânta, ear lumea se lasă de muncă, venind la masă huhuind și chiuind.

În timpul acesta, boerul zărește ceva mișcând ca un punct negru în capătul celalalt al lanului, și trimite un logofet să vadă ce este: «De este vre-o vită, închide-o la obor, ear de-i vre-un clacăș, să vie la masă».

Logofetul ducându-se, acesta îi spuse că nu vine la masă din pricină că a venit mai târziu și-i e rușine de lume. Logofetul îl întrebă de nume și-l înscrise pe târtaș. Când ajunse la boer, acesta după nume cunoscând că e fratele său, îi trimise de mâncare și un vas cu beaură mai bună.

Cătră seară clacășii plecară, ear el rămăsese tot acolo secerând. Trecând pe acolo alți logofeți, îl întrebă:

Sfătorii neomenoase.

Guvernul prusiac din Berlin nu mai știe ce să facă, pentru a germanisa pe nenorociții Poloni din provincia Posen, ruptă din trupul viu al regatului polon de odinioară.

Cercat-au să-i desbrace de naționalitatea lor prin școale, prin așezăminte economice și culturale, ba și prin cumpărarea tuturor pământurilor polone ce vin la licitație și vinderea lor mai departe numai la Nemți, — dar nu merge! Totul e zadarnic! Polonii sunt mai îndârjiți naționaliști ca ori-când! Căci vremea stingerii de popoare a trecut!

Acum guvernul prusiac are de gând să ridice în orașul cel mai de frunte al Polonilor un castel regal, a doua reședință a Împăratului german. Și vrea să fie acel castel o minune de frumuseță și bogăție, și în el să locuiască o armădie întregă de oameni apropiați și credincioși Casei domnitore. Că ce castel vrea să fie acela se vede de acolo, că guvernul a scris concurs pentru planul lui, și numai pentru planul cel mai nimerit a pus premiu de 500.000 mărci!

Ce e scopul? Ca prin înălțarea castelului să se ridice un fel de monument germanismului în acea provincie polonă, care să fie ca o dovadă, ca o strigare în urechile Polonilor, că Germanii n'au de gând să mai lase în veci din mâinile lor această provincie, ci curtea împărătească prin înălțarea reședinței a doua, va avea oare-cum un picior pe pământul străbun german, în Berlin, ear celalalt pe pământul polon, strigându-le și prin aceasta: *Lasciate ogni speranza!* Iar de pe virturile lui zeci de steaguri naționale germane vor falfăi sub ochii Polonilor.

În legătură cu castelul regal din vorbă, se plănuiesc multe alte castele de-ale familiilor înalte germane care să se ridice printre Poloni, purtând și ele steagul germanismului, înriurind astfel asupra lor, doar' să pleacă nainte-le și să lasă să se contopească în germanism.

Polonii însă răspund cu hohot sarcastic acestor sfătorii, și le strigă Germanilor: puteți pune și pe ca-

sele noastre pe toate câte-un steag nemțesc, ba ne-ați putea sili să purtăm noi înșine câte-un semn de-al steagului vostru: Într'un loc, în cel mai de frunte loc, nu veți putea străbate: la inimile noastre, pe care falfăie vii steagurile iubitei noastre națiuni și le vom purta și le vom falfăi acolo, și în faptele noastre vom urma îndemnul ce ni-le șoptesc aceste steaguri, și până cu pământ nu ne veți co-peri, de naționalitatea noastră nu ne vom desface!

Corespondență

BRAD, 8 Ian. n. 1903.

A 2-a zi de Crăciun, meseriașii rom. din Brad s'au prezentat publicului român cu o serată teatrală declamatorie. Programul au fost bine executate. În «Biletul de tramvai» au jucat deosebit de bine: Anton Filip, bărdăș și N. Hurdea, sodal pantofar, precum și d-șoara Olimpia Omătă, elevă a internatelor din Arad și Sibiu, și d-șoara Tecla Benea. Pe «Soldan Viteazul» l'a predat foarte bine, Ioan Perșia, sodal faur, care a secerat aplause bogate. «Balada», de G. Coșbuc a declamat-o cu sentiment d-șoara Olimpia Omătă, în costum.

În «Arvinte și Pepelea» au jucat bine Dumitru Baltes, sodal măsar, și Sabin Jula, pantofan. Ear' Sabin Jula a interpretat de tot bine pe ștrengarul «Pepelea».

Aplause șgomotoase i-au răsplătit din partea publicului. Laudă diletanților, cari dorind progresul cultural și național, n'au cruțat timp nici osteneală! După producție a urmat joc. Bună impresie a făcut văzând cum plugarul, meseriașul, comerciantul și inteligentul se prind în horă și cântă: Hai să dăm mână cu mână!

Serata a avut succes și în privința materială, căci a rămas un venit curat de 67 cor. care sumă s'a predat «fondului de ajutorare a învățăceilor și sodalilor români din Brad».

Felicitări de Anul-Nou și le-au rescumpărat contribuind la fondul «Masa studenților dela gimnasiul din Brad»: Victoria Frâncu, profesoară Deva 4 cor., Dr. Tiberius Bredicianu, secretar la «Albina» 5 cor., Dr. Lazar Simon, adv. Ceacava 5 cor., Petru Șinca, paroch gr.-or. Batiz 2 cor., Nicolae Pop, capelan, Ormindea 2 cor. Primească profunđa mulțumită! Brad la 3/16/I 1903.

Comisiunea administrativă.

— Ba eu am venit mai de vreme de toți clacășii și mai am încă de lucru până sfințește luna; dacă sfințește luna, dau o roată peste toată moșia, observ totul cum stă, apoi mă duc de veghez la capul lui.

— Al cui?
— La al b erului.
— Dar cine ești tu, femeie nesdravănă!

— Eu sunt norocul.
— Norocul lumii?
— Nu.
— Dar al cui?
— Al boerului, stăpânul acestei moșii.

— Numai a lui?
— Numai. Am dreptul să fac și la alții câte un bine în treacă, dar să slujesc pe altul nu pot. Numai pe el trebuie să-l slujesc și să-l apăr; când simt că vine vre-un rău peste el, eu îl abat în laturi, sau dau fuga de-i șoptesc gândului său de se ferește singur; de vine vre-o boală peste el, sau el e să dea peste ea, eu dau fuga de-l ung cu leacuri și scapă; de stă să cază vr'o nă astă peste el, o reped departe, departe și cade peste altă viețuitoare, care n'are noroc slujitor. Dacă se întemplantă că o năpaste ce a căzut e isgonită de noroace de opt ori în șir, al nouălea cade în pustiu; dar asta foarte rar se

FOIȚA

Ungurul în tren.

Trenul din Predeal sosește...
Imbulzală pe peron...
Din grămadă se aude
ici-colea, «pardon!» «pardon!»
Unu strigă, — alții-aleargă;
hamali vin neconțenit.
»Bon jour« dragă! »ce faci neică«?
— ca la gară în șfirșit.
Dar' din șgomotul ăst mare,
Pișta strigă și mai tare;
Ca' turbat din tren șurnește
și injură și pufnește;
Iute scoate-o pipă mare
și-i dă foc cu desperare.
Și trăgând din ea turbat:
»i, na!, moșt putem fumăt«.
»Dar' ce-i Pișta! îl întreabă
un gardist ce-l cunoștea,
»Ce-ți e inima-șă rea«!
»Pintenii ți-ai prăpădit«,
»Vre-o purcică ți-a murit«?
»n'ai unsoare de mustăți,
»Te-a pus dracul să te nbeți«!!!
— »Lasze glumă Năje, lasze,
»băj la minyé, nu akásze.
»Szpunyé szingur nu-i szkándál
»Venyit tómná dyin Predyal,
undye munkát kit un kál«?

»Și beut kit un Báron;
kind nyé szuim lá vágon,
»Szkótyém pipa, vrem fumát;
— na, hát, lukru blesztyemát;
»Pe peretyé sedyé szkrisz,
ké fumátul, — nem permisz«!!
»Fora vója tutulor,
káre eszté kálátor«!!!
»Na, — ákum spunyé kurát,
kind cinci ciászuri nu fumát,
»Nu-i drépt sze fim szuperát«?!
— »Drept e Pișta! dar la dracul,
prost fuseși! Zéu, mare prost
»N-aveai decât să ceri voie;
»Mare lucru ar fi fost«!!
— Na, az ördög, drághé frátye,
»Noi mágyári civilizátýe,
»Styim și noi cseré »párdon«
»Numai észta foszt pékátyé...
...»Ké foszt szingur in vágon!«...

Serăcia și Norocul.

— POVESTE —

(U. mare).

Era vremea secerii.

Pe moșia boerului, două lanuri frumoase de grâu, cu spicul copt și aurit părea că-s două oceane în valuri.

Șapte tarafuri cu trimbite și musici porniseră câtră cele șapte sate spre a vesti lumea pentru a doua zi să iasă la

NOUTĂȚI

Procesele de presă ale „Tribunei”. Ziarele din Cluj anunță, că pe tractarea pentru articoli închinări ai „Tribunei” se va ține la juriul din Cluj în zilele de 5, 6 și 7 Februarie c.

Sftul prestol în altarul bisericii gr.-or. române din Orăștie, a primit de sfânta sărbătoare a Botezului Domnului, o strălucită podoabă. De pe prestolul acestei biserici lipsea tocmai cel mai prețios obiect: *chivotul*, acest tron împodobit, care ne aduce aminte de «scrierile legii» vechiului popor evreu, în care își păstrau ei cea mai scumpă suvenir din istoria credinței lor: tablele celor 10 porunci primite de la D-zeu. Aflatu-s-au patru credincioși fruntași din poporul nostru din loc, cari, la rugămintea preoților, au luat nobila hotărâre, a procura ei, pe cheltueala lor, acest sfânt și necesar obiect în altar. Acești patru vrednici creștini sunt: 1) *Ioan Heius* și soția *Ana*; 2) *George Gelmărean* întru amintirea răposatei sale soții *Saveta*; 3) *Ioan Mihăesc* întru pomenirea răposatei sale soții *Maria*, și 4) *ved. Maria Main* întru amintirea răposatului său soț *Ioan*. Chivotul a fost procurat la „*Librăria diocesană din Caransebeș*” cu prețul de 160 cor., și e într'adevăr foarte frumos, lucrat din lemn zugrăvit cu colorii în oleu, crucea, dungile, părcelele, aurite cu aur veritabil, ear ușița e foarte strălucită: chipul potirului în relief, aurit frumos, și cu chipul Domnului artistic lucrat în colorii cu oleu.

Intreagă înfățișarea altarului se ridică foarte mult prin acest luminos chivot, așezat pe prestolul acoperit cu frumosul măsaie de catifea albastră, procurat (cu 80 cor.) tot dela *Caransebeș*.

D-zeu se primească prinosul pomeniților credincioși și jertfa adusă pentru ei și pentru iubiții lor răposati.

Alegerea de episcop al Aradului. Consistorul plenar al diecesei ortodoxe a Aradului, în ședința sa ținută în 12 l. c. a fixat ziua alegerii de episcop pe *Soi*, 12 Februarie c. (30 Ianuarie v).

Pesta, cu nume nou. Ingrozit de multele sinucideri și de mulțimea de deserați ce se pot vedea zilnic în capitala ungară, ziarul maghiar „*Magyar Szó*” într'un prim-articol îi da Budapestei o nouă numire, zicându-i: „*Orășul vieții grele și a morții ușoare*!”...

Întemplă, numai când dă peste oameni cu noroc și avere; dar când dă peste oameni săraci, neslujți de noroc, se lipește năpasta dela prima cădere. Când ușa e deschisă de o năpaste, are dreptul să mai între și altele. Când vine alt noroc și ia din aurul stăpânului meu, eu sunt dator să mă lupt și să-l răpun, căci sunt în puterea mea.

— Bine, dar boerul te știe, te vede?
— Nu-i nevoie să mă vadă. Eu îmi fac datoria singur cât timp nu-s supărat de săracie.

— Bine, femeie, da unde-i săracia boerului?

— Eu nu-s femeie, numai săracia e femeie, dar fiindcă m'am prefăcut în femeie, zi-mi cum voad.

— Spune, norocule, unde-i săracia boerului?

— Nu pot să-ți spun mai mult, de cât poate să-ți folosească ție; căci prin aceasta poate să fac un rău stăpânului meu. Asta e diferența dintre săracie și noroc. Norocul e merit să faci numai bine, pe când săracia numai rău.

— Eu nici-odată n'am cugetat să fac vre-un rău aproapelui meu, și n'aveai pricină să te terești de mine; dar fiindcă zici că nu mi-e de folos, atunci nici eu nu țin să-mi spui. De voad însă să-ți faci o pomană de viața copilașilor mei, îndreaptă-mă și pe mine pe o

Pentru masa stud. dela gimn. din Blaj au mai trimis, drept răscumpărare de felicitări de Anul-Nou: D-na Ana Adamovici din Bobalna cor. 20 și dl Dr. A. Oprea cor. 1.

Corul mixt bisericesc instruat de dl Ioan Branga, a cântat întâia-ora sf. liturgie în biserica gr.-or. din loc, în sărbătorile Nașterii Domnului, și de atunci încoace la Anul-Nou și la Botezul Domnului, dovedind dela întâia sa producție în biserică, deplină siguranță și acurateță în executarea răspunsurilor liturgice. Dl Branga a ales pentru acest cor liturgia de Nic. Stefu (Arad), mai ușoară ca cea de Dima, dar având unele răspunsuri și cântări foarte melo-dioase și plăcute auzului. Nădejdea ce noi am exprimat-o despre prestațiunile acestui cor mixt deja ascultând numai probele lui, ni-s'a împlinit spre deplină mulțumire, și nu avem decât calde cuvinte de laudă la adresa zeloaselor coriste și coriști, cum și a dirigentului lui, pentru dragostea cu care au primit a intra în cor și a înălța atât de frumos dumnezeiasca slujbă prin dulcea lor cântare. Onoare lor!

Un obicei frumos s'a introdus în armata italiană. Se tipăresc anume cărți postale, pe seama fiecărui regiment, desemnate fiind pe ele bătăliile în cari regimentul a luat parte, și alte întâmplări însemnate din trecutul regimentului. Cu miile să vind aceste cărți postale ofițerilor și soldaților, cari le întrebunțază pentru corespondența lor, răspundând astfel cunoașterea faptelor frumoase din trecut ale armatei lor. Acest obicei e pe cale de a fi introdus și în armata română. Inceputul l'a făcut deja regimentul 4 de Roșiori, al cărui comandant e A. S. Regală principesa Maria. Eată un mijloc practic și sigur pentru reamintirea faptelor mărețe din trecut!

Traiu, nu glumă! Descriind felul cum poți trăi în „strălucita” capitală. Budapesta, „M. Sz.” scrie printre altele: „Ești flămând? — pentru prețuri ne mai auzite poți bea cafea cu lapte falsificat!; ești setos? și-se pune nainte un pahar de *tubureala*, în a cărei fiecare picătură te așteaptă mii de morți; prânzești? plătești cu bani scumpi *carnea rea*, vinul îți e falsificat, în fărină îți amestecă *rădături de firez* nemistuibile, — chiar și în loc de *paprică*, *praf de cărămidă* e care îți sgârșie grumazul!”...

Delicios, nu-i vorba.

cale bună, să nu-mi mai fărîm oasele muncind înzadar, și să-mi spui dacă am și eu vre-un noroc macar cât de slab pe lumea asta.

— Ascultă omule, toată lumea are noroc, fie: om, căne, pasere sau muscă, dar nu pe toți îi slujește norocul.

— Ei, de ce?

— Asta nu pot să-ți-o spun eu. Norocul tău îți va putea spune pricina, dacă voad și a te osteni să mergi până la el, căci norocul are datoria a te sluji, și tu ești în drept a-i cere socoteală în cas de nesupunere.

— Cum? Dar spune unde să-l găsesc și pe unde să merg? căci pornesc chiar acum cu prețul vieții mele.

(Va urma).

Literatură.

Dna Adela Xenopol, cunoscută deja prin scrierile sale, a dat la lumină o nouă lucrare, o piesă într'un act, pe motive țărănești. Intitulată „*Între sfinți*”.

Dl Nicolae Gane, unul din cei mai buni prosatori români a îmbogățit cu un nou volum literatura românească. Noua operă poartă titlul „*Zile trăite*”.

A fost odată... A apărut în editura librăriei C. Sfetea, București, poveste în versuri de St. O. Iosif: edițiune de lux. Prețul lei 1.50.

Colera. Vaporul englez „*Royal*”, venind din Alexandria (Egipt) a sosit în portul Malta. Căpitanul vaporului a declarat, că 7 oameni pe corabie sunt bolnavi de coleră și un călător a pierit de această boală în decursul călătoriei. Vaporul a fost condus la insula Comino, aproape de Malta.

Episcopul gr.-cat. al Orășii. „*Fugg. Magyarorszag*” este informat, că în ministerul de culte s'au luat toate măsurile pentru a fi numit în timpul cel mai scurt de episcop al Orășii Il. Sa dl Dr. D. Radu, episcopul din Lugoj, ear de urmaș al acestuia va fi numit prelatul Dr. Vasile Hosu, canonic în Blaj.

FEL DE FEL

Neamțul la bătălie. În vremea războiului cu Turcii, nu-ș cum se făcuse, că trecea pe-aici și-un Neamț, care se ducea la Plevna să lupte, așa numai de dragul de-a lupta. Era tiner — și se vede că nu prea știa bine ce-i războiul... Era pregătit cum trebuie, ținea capul sus și călca dărz de tot. Da avea cu dînsul și-un căne, care se tot ținea în urma lui. Un Român, n'are de lucru și-l întreabă:

— Un'te duci, Neamțule?

— La pătălie! — răspunde el tare, cu glas răschicat și tropăind falnic.

— Da cănele la ce l'ai luat?

— Ca tae ei turcu, făcut *șnițl* și dat lui și munancă! — răspunde el și trece iute înainte, țanțoș, cu nasul pe sus...

Românul se uită, gândindu-se mirat: «Ce se fie-aceia *șnițl*? Pesemne-un fe de cărnaț... Auzi, — se hrănească cănele cu cărnați din carne de turc!»...

După războiu, prind a se întoarce soldații — și își de-acasă, tot se n'urtulucă cu dînsii se le istorisască de pe-acolo. Se povesteau multe.

Odată, spunea unul cum într'o vreme li-se gătase hrana și erau să piară soldații de foame. Umblau prin ogoare să stringă păpușoi și mâncau grăunțe așa crude...

Tocmai atunci, Românul nostru vede pe Neamț, care se întorcea și el dela războiu, dar fără de căne, pășind încet cu nasu 'n jos, supărat de mai-mai plîngea. Românul cât pe-acis se nu-l mai cunoască. Și ca să se 'ncredințeze, îl întreabă:

— De unde vii, Neamțule?

Neamțul tace-o leacă, — apoi răspunde plîngend, cu glas țlvit, schimbat:

— Di la pătălie!...

— Da cănele unde ți-i?

Neamțul plînge și mai tare:

— Eu avut foaame! Taet pe dînsu, facut *șnițl* și muncaat!...

Mai nou.

Tradare!

Ministrul de războiu voad oarecari schimbări în organizarea armatei. A pregătit un plan pe care îl presintă dietelor spre ridicare la valoare de lege.

Groful Apponyi a pregătit un memoriu față de acest plan, că ce să ceară cu o cale Ungurii ca reforme maghiarizatoare, anume: În Ungaria să nu mai poată fi nime oficer care nu știe ungurește; o parte din rezerviști să treacă la honvezi; regimentele să fie așa împărțite, ca să nu mai iasă regimente naționale (române, germane, slovace, etc.), ci toate mestecate cu Unguri, ca limba regimentelor să fie cea ungurească!

Apponyi și-a împărțit planul numai lui Széll și încă 4 fruntași politici. De toți știau de el numai 6 inși, — și a doua zi a apărut întreg în „*N. Fr. Presse*” din Viena! De aci foc și supărare că s'a întâmplat o tradare a planului secret!

Iar noi zicem: Tradare da, e la mijloc, dar nu în faptul că s'a aflat scopul vostru, ci tradare a armatei și cu ea a patriei întregi sevrîșesc Apponyi și soții, căci în acest chip vor băga zizania și neîncrederea și în armată!

REVISTA PRESEI

— CE AU SCRIS FOILE NOASTRE MAI INSEMNAȚ PESTE SĂPTĂMÂNĂ —

»**Drapelul**» dela 17 Ian. aduce un important și foarte obiectiv articol în afacerea alegerii de episcop dela Arad.

Măncă dela principiul că »deoare-ce în biserica constituțională e nu numai dreptul, ci și datorința fiecărui deputat (sinodal) a să sili, ca în fruntea diecesei să fie pus acela, pe care, în virtutea inteligenței firești, a cunoștințelor de lipsă, a vieții sale morale și a energiei de lipsă, îl ține de mai vrednic! Și arată ce a zis el în ziua alegerii, nainte de a-i ști rezultatul: »Astăzi se pronunță votul sinodului electoral; considere-se cu acest fapt lupta (între partidele celor doi candidați) de încheiată și să se restabilească liniștea, pacea și buna înțelegere în diecesă».

»In virtutea legii noastre fundamentale este cel-ce a întrunit majoritatea voturilor alesul eparchiei. Ori și care din petenți ar fi acela grupeze-se toți în jurul lui, »dând la o parte toate patimele isvorite din lupta electorală din seamă afară agitată și escotată».

»Noi am rămas, zice »**Drapelul**» credincioși acestor vorbe, pentru-că ținem ca în toate acțiunile noastre de interes public să ne prezentăm solidari, ce însă numai atunci se poate întâmpla, dacă minoritatea se supune majorității. Dar — durere — a trebuit să observăm, că apelul nostru — cel puțin la o parte dintre cei chemați — n'a avut efectul dorit de inima noastră curată. Pe când după alegere — din respectul recerut și convenit către sinodul electoral — toți trebuia să sistăm chiar discușiunea, cele două grupuri și-au continuat lupta dujmănoasă și au potențat-o așa, că și cei mai nepretensivi în ale tonului de discușiune, au trebuit să se scârbească!»

Trecend apoi la discușiunea mai nouă în jurul alegerii a doua, în ajunul căreia ne aflăm, combate o stranie idee apărută într'un articol al »**Telegrafului Rom.**» din Sibiu. Scrie anume »**Drapelul**»:

»**Telegraful Român**», pe care, ca organ bisericesc, eram dedați a-l vedea apărând instituțiile noastre bisericesti, în Nr. 139 a. tr. în formă de sfat rischează a recomanda sinodului electoral, ca la a doua alegere să aleagă o persoană »agreată și bine veadută și la ceialalți factori decizători»; ear în Nr. 143 tot »**Tel. Rom.**» polemizând cu cei de altă părere zice: »Foia din Arad se află pe punct greșit de vedere, când pune chestia astfel: Avem ori n'avem drept de alegere? Și fiindcă avem acest drept, vom lupta ca dreptul să ne fie respectat, pentru-că, zice »**Tel. R.**», n'avem decât să întoarcem moneta și să punem întrebarea astfel: are ori nu are guvernul țerii dreptul de a refusa propunerea de întărire, atunci când alegerea cade pe o persoană lui neagreată? si suntem în curat cu faptul, că din o eventuală tragere în degete pe tema validității dreptului, nu sinodul, ci guvernul va eșl biruitor, ca cel mai tare!»

»Dar fiind vorba de drept, ne permitem să scoatem și noi la suprafață un drept, dreptul metropolitului.

»Canonul 6 al sinodului prim ecumenic ne spune anume, că: nime nu poate fi episcop fără sentența și învoirea metropolitului!

»Să punem deci întrebarea, are sau nu are și metropolitul dreptul de a-și spune judecata în chestia de alegere de episcop? Și dacă îl are, nu cred cei dela Arad, că are și datorința a grijă, ca acest »drept» să-i fie respectat?

Astfel »**Tel. R.**» Nouă ni-se pare, zice »**Drap.**», că »**Tel. R.**» nu suleva dreptul, ce-l are guvernul și Metro-

litul în chestia alegerii de episcop, dacă își păstra calmitatea judecării și imparțialitatea în toate direcțiile! Tot respectul sinodului I. ecumenic, dar' știm, că de-atunci s'au schimbat multe. Desvoltarea istorică a produs din biserica ecumenică unitară o mulțime de biserici, ce difer prin unele dogme și îndosebi prin organizația lor. Este deci numai natural că în urmarea desvoltării istorice nici organizația bisericii noastre nu mai e aceea, care era organizația bisericii ecumenice pe timpul sinodului I. ecumenic, adece înainte cu aproape 1600 ani!

Biserica gr.-or. română din Ungaria și Transilvania este de present organizată pe basa unei legi positive, codificate pe basa canoanelor bisericesti și în concordanță cu acelea. Această lege pozitivă este Statutul organic. De normă are deci să ne servească statutul organic, eară la canoane numai în acel cas avem să recurgem ca la »isvor de drept», când statutul organic n'ar dispune în privința vre-unei chestii.

»T. R.» sfătuiește sinodul să aleagă o persoană »agreată și bineveadută și la ceialalți factori decizători». Aceasta recomandare în formă de sfat e ceva și greșit și primejdios, pentru-că: cine-s ceialalți factori decizători? Sinodul episcopesc, guvernul țerii și M. S. Regele.

»Alesul V. Mangra a fost »agreat» și »bineveadut» atât la sinodul eparchial și epesc, pentru-că altcum nu-l declara de vrednic pentru scaunul episcopesc. Agreat numai la guvern n'a fost pentru-că dacă era agreat, de sigur îl recomanda spre întărire, ear' M. S. — observând formele constituționale de guvernare — de sigur îl întâria.

»Când deci »T. R.», din incidentul neîntărirei lui V. Mangra de episcop, sfătuiește sinodul să aleagă o persoană »agreată» și »bineveadută» și la ceialalți factori decizători, zice, eventual inconștient, sinodului: Ian vedeți voi pe cine vrea guvernul și alegeți-l ori îl țineți voi de cel mai vrednic pentru scaunul episcopesc, ori nu, pentru-că guvernul e mai »tare» de cât voi!»

»Dar' argumentarea »T. R.» este nu numai primejdioasă, ci totodată și necorectă, pentru-că dreptul electoral al sinodului eparchial și dreptul guvernului de a nu recomanda spre întărire sunt drepturi coordonate, unul de altul independente, de care are să se folosească, determinat de interesele, ce are să le reprezinte, fiecare dintre acești doi factori!

»Sinodul eparchial electoral a purces deci corect, când fără privire la considerantele altor factori a ales pe acela, pe care, — după părerea sa — l'a ținut de cel mai vrednic pentru scaunul episcopesc!

Acum stăm în pragul unei noue alegeri. În convingerea, că alegătorii — conduși de duchul înțelepciunii — vor alege persoana cea mai vrednică, încheiem zicend iarăși: Ori-care va fi alesul, grupeze-se toți în jurul lui dând la o parte toate patimile isvorite din lupta electorală».

A apărut: *Ioan Creangă*: »**Opere complete**», în editura tipografiei »**Minerva**» din București, cu o prefață de *Il. Chendi* și *St. O. Iosif*. Nu găsim în literatura română o carte mai potrivită și mai frumoasă pentru publicul românesc, începând dela cel mai învățat până la cel mai modest cărturar. Prețul unui volum 1 leu 50 bani.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «CUGIE-REANA» sunt invitați la

I-a adunare gen. ordinară

ce se va ține la 1 Martie n. a. c. în localul institutului la 10 ore a. m.

Obiectele:

1. Exmiterea unei comisii de 3 membri pentru constatarea membrilor prezenți și a plenipotențelor.

2. Raportul direcțiunii despre starea întreprinderii și rezultatul gestiunii anului 1902 precum și raportul comitetului de supraveghiere.

3. Deciziunea asupra comptului anual pe baza raportului comitetului de supraveghiere, darea absolutului și deciziunea asupra împărțirii profitului curat.

4. Alegerea membrilor în comitetul de supraveghiere pe anii 1903—1904.

5. Alegerea a 2 membri pentru verificarea procesului verbal.

În lipsa membrilor recerși, adunarea în sensul §. 14 se va ține în 8 Martie la locul și timpul indicat.

Domnii acționari cari voesc a participa la adunare prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune documentele de plenipotență la cassa institutului cel mult până în 14 Februarie 1903.

Cugir, la 11 Ian. 1903.

Const. Olariu, Președinte.
Procopiu Herlea, dir. exec.

Contul Bilanțului.

ACTIVA			PASIVA		
	cor.	fil.		cor.	fil.
Cassa în număr	3.430	99	Capital social	50.000	—
Cambii escomptate	58.630	—	Depuneri spre fructificare	34.623	—
Cambii cu acoperire hipotecară	5.807	—	Fond de pensuni	39	10
Imprumuturi hipotecare	7.023	—	Cambii reescomptate	5.000	—
Imprumuturi pe obligațiuni	12.982	—	Interese anticipate	1.552	49
Mobilier cor. 861.70			Profit curat	2.677	24
după amort. 10%	86.17	775			
Diverse conturi debitoare	5.243	31			
	93.891	83		93.891	83

Cugir, la 31 Decembrie 1902.

Const. Olariu m. p. Președinte. Iuonuș Ștefănescu m. p. membru în dir. Procopiu Herlea m. p. director executiv. George Baluștu m. p. comptabil.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat contul present și l'am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Cugir, la 12 Ianuarie 1903.

Ioan Cincora m. p. Președinte. Odön Bihari m. p. Valeriu Reol m. p.

Contul Profitului și Perderilor.

EȘITE			INTRATE		
	cor.	fil.		cor.	fil.
Interese: de depuneri	1.103	65	Taxă de înscriere	1.500	—
» reescompt	6	83	Interese escompt.	2.707	28
Spese diverse	134	30	» cambii cu acop. hip.	190	74
» de fondare	1.426	38	» hipotecare	268	40
Salarii	1.670	—	» obligațiuni	765	18
Chirie	144	—	» Intârziere	202	78
Contribuțiune	140	80	Diverse	602	95
» 10%	110	37	Provisiuni	1.262	41
Amort. mobilier	86	17			
Profit curat	2.677	24			
	7.499	74		7.499	74

Cugir, la 31 Decembrie 1902.

Const. Olariu m. p. Președinte. Iuonuș Ștefănescu m. p. membru în dir. Procopiu Herlea m. p. director executiv. George Baluștu m. p. comptabil.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat contul present și l'am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Cugir, la 12 Ianuarie 1903.

Ioan Cincora m. p. Președinte. Odön Bihari m. p. Valeriu Reol m. p.

Sz. 4053—1902 közig.

Pályázati hirdetés.

Szászváros rendezett tanácsu város rendőrségénél rendszeresített rendőrőrmesteri állásra pályázat nyitattik.

Ezen állás javadalmazása:

1. Évi fizetés 720 kor.
2. Lakbért helyettesítő drágasági potlék 120 kor.
3. Ruha átalány 100 kor.

Felhivatnak mindazok kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy alkalmazhatóságukat, közrendőri tendőkben szakképzettségüket, életkorukat, nyelvismeretüket, erkölcsi magaviseletüket és előtanulmányaikat tanusító okmányaikkal felszerelt pályázati kérésüket legkésőbb 1903 évi január hó 30-ig alulírott városi tanácsnál nyujtsák be.

Szászváros, 1903. évi január hó 10-én.

Acker, polgármester.

Sz. 18861—1902. tkvi. 1—1

Árverési hirdetés.

A hátszegi kir. jbiróság, mint tkvi hatóság Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt Klepony Ádám végrehajtonak, Klepony Todor, Klepony Alexandru és Klepony Aliany végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében közhírré teszi, hogy a boiczai 38. számú tjkvben A + 1—7, 9—24 rendszám alatt felvett ingatlanaiat rendszámokénti részletekben az egyidejűleg kibocsájtott árverési feltételekben részletezett összesen 890 kor. kikiáltási árban az 1903. évi márczius hó 4-ik napján d. e. 10 órakor Boicza község előljárósága házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igerőnek esetleg a kikiáltási áron alol is elfogja adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy a kormány által ovadékképesnek nyilvánított értékpapirban, a melyek a névérték 1/3-ad részeig fogadtatnak el csupán a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak előzetes birói letétbe helyezését tanusító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár felerészét az árverés napjától számított 30 nap alatt, a másik felerészét ugyanazon naptól számított 60 nap alatt az árverés napjától járó 5% kamataival együtt szabályszerű letéti kérvény mellett a hátszegi m. kir. adóhivatal, mint birói letéti pénztárnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítatni. A megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál ugyszintén Boicza község előljáróságánál, vagy a birói kiküldőtnél megtekinthetők.

Az elrendelt árverés a boiczai községi 38. számú tjkv. C lapján feljegyezni rendeltetik.

Fekér, kir. abiró

Nou întreprinzător de zidiri.

Subscrisul fac cunoscut onoratului public din loc și din jur, că în urma cunoștințelor câștigate prin o praxă îndelungată în însoțire cu cei mai buni întreprinzători și măestri, la edificarea a mulțime de case mari și mici, biserici, etc., și câștigându-mi conceșiunea de lipsă, —

— primesc acum în întreprindere praxă tot felul de zidiri: case, școale, biserici și alte edificii, — sau apoi la lucrul de zidărie luat de alții, primesc

lucrul de bărădit!

Prețurile cele mai favorabile!

Pentru tot lucrul meu primesc garanție pe mai mulți ani de zile.

Rog a mă onora cu încredere și comande.

Cu toată stima
LUGA DAN,
întreprinzător, Orăștie,
(In Zăvoi).

„Minerva” institut tipografic

Orăștie, (Szászváros) Piața mare Nr. 2.

Efectuește tot soiul de lucrări aparținătoare artei tipografice.

Editor și redactor responsabil: Ioan Moța.

„ARDELEANA”
institut de credit și de economii societate pe acții.

Sediul: Orăștie, în casele proprii.

Fondată la anul 1885.

Capital social: 500.000 cor. Fonduri: 350.000 coroane.

Starea Depunerilor: peste 2.000.000 cor.

Se primesc: Depuneri spre fructificare, dela particulari cu 5% fără anunț, cu 5 1/2% cu anunț; ear' dela corporațiuni culturale cu 5 1/2% interese.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat.

Depuneri și ridicări făcute prin postă se efectuesc cu reîntoarcerea postei.

35— (59)

Direcțiunea.

Dela 4 Octomvrie n. a. tr.
s'a deschis

Baia de Vane și Aburi

în Orăștie, Str. faurilor Nr. 8.

Scalde de aburi, pentru domni se pot lua: Mercuria și Sâmbăta d. a. dela 2—8 ore. Dumineca a. m. dela 6—11 ore, ear' d. am. dela 2—6 ore numai cu 50 fil.

Scalde de aburi, pentru dame se pot lua: Joi d. a. dela 2—8 ore.

Scalde de vane se pot lua în toată ziua dela 6 ore a. m. până la 8 sara.

PREȚURI DE SCALDĂ:

1 scaldă de aburi 1 cor., pentru școlari 80 fil., 1 scaldă de vană 80 fil., 12 scalde de aburi în abonament 10 cor., 12 scalde de vane în abonament 8 cor.

Rugându-mă pentru frecuentare cât de deasă, semnez, cu toată stima

(118)

S. Birtler.

„Minerva” inst. tipogr. în Orăștie.